

ХРИСТИЯНКА

списание за
християнското
семејство

София *1923* година I. книга 4.

СПИСАНИЕ ХРИСТИЯНКА

ГОДИНА ПЪРВА, 1923.

КНИГА 4, ЮНИЙ

СЪДЪРЖА:

- „СВ. БОГО ОДИЦА“ — снимка от иконата в Владимирската катедрала (Русия); рисувана от знаменития художник *М. В. Неспоров*.
- ГРУПИТЕ НА ПРАВОСЛАВНАТА МЛАДЕЖ. — *Арх. Ст. Абаджиев*.
- РЕЛИГИЯ И ВЪЗПИТАНИЕ. — *Б. Н. Бажаева*.
- СВ. МАРИЯ МАГДАЛИНА (разказ). — *Из повестта „За Христа“*.
- ЕДНА СРЕЩА (разказ). — *Е. Еленбах*.
- БРАТСТВЕНА ПЕСЕН (стихотворение). — *Свещ. Из. п. Михайлов*.
- СЛОВА НА ВЕРАТА (стихотворение). — *Фридрих Шаллер*.
- СЕМЕЙСТВОТО У БЪЛГАРИТЕ И ХРИСТИЯНИТЕ. — *К. Стоянов*.
- АНКЕТА СРЕД УЧЕНИТЕ — отношението на учените към религията и християнството. — *Арх. Ст. Абаджиев*.
- БОЖИ ДОМ (стихотворение с ноти). — *Ц. Камез*.
- НА РАБОТА (разказ). — *Сестра Олга*.
- ТАИНСТВО КРЪЩЕНИЕ. — *От. Генадий*.
- ПЕДАГОГИЧЕСКИ БЕСЕДИ — III фактори на възпитанието — *И-ов*.
- НАШИЯТ ПЕЧАТ ЗА ЖЕНАТА — жената и алкохолизма. — *В. Стоянова*.
- ДОМАКИНСКИ ИЗВЕСТИЯ — месечни стопански наставления: за през м. м. август и септември.
- БЕЛЕЖКИ. — Общо пение в всички братства. „Белия Кръст“ на работа в влаковете.
- ПОЩА.
- КНИГОПИС.

Владимирската катедрала *Св. Богородица*
живопис на **М. В. Несторов.**

член на Църквата, откъсват от духовната ѝ майка, от нейния живот, от нейната наука и я запояват с отровния квас! О, как е болно на душата да гледа това! Млади девойки и юноши, не знаят своята вера, но страстно спорят по разни социални и партийни теории! Млади девойки и юноши забравили отдавна вратите на храма, но... наредили се под разни червени, оранжеви и други знамена! Те, неокрепналите в доброто и правдата, те се нареждат под цветните знамена, за да внасят в живота добротата и правда!.. Ирония!..

Кой е виновен за това? Виновати сж на първо място родителите! Ах вие родители, родители! Как леко гледате на своя свещен дълг! Грижете се за храната и облеклото на своето дете, а за душата — за онова, което е едничко важно, *едино на потребу*, забравяте! Вие сте най-големите престъпници пред Църква и общество за погубването на вашите деца.

Виновни сж и учителите, които убиват верата в душата на децата. Вам сж дадени за възпитание *християнски православни деца*. С какво право вие късате тия деца от техната родна духовна майка? Те ли или родителите им искат от вас това да превите с тех? — Не! Позволете тогава да се провикнем срещу вас: вие сте убийци, убийци на най-светото, най-сжкровеното у най-невинните Божии създания!..

Виновни сме и ние пастирите за своето нехайство, големо нехайство пред всички тия крупни престъпления! Гледаме

как се убиват душите, но... почти нищо не правим, нищо не предприемаме!..

Ала по-добре късно, отколкото никога! Всеобщото нещастие на целото човечество опомня всички. Стресва най-напред отговорниците пред бъдещето!..

Духовната родна майка — Църквата вече взема мерки за запазването на своите младечета и членове — младежите. Тя прави усилия да ги организира под своето — христовото — победно знаме. Организирайки при всека църква в отечеството християнски братства, тя организира и групи на православната младеж при тия братства.

Младежта преди всичко е на Църквата! Преди да влезе в живота, преди да се нареди под разноцветните знамена, тя трябва да се школува и кали под *едноцветно победно знаме на кръста*. И школувана и калена под него, възмъжала по добродетели и години, заедно с него да влезе в редовете на стоящите под разните социални, научни и партийни знамена! Само тогава тя ще бъде полезна за семейство, държава и общество! Само тогава и само тогава, разберете това!

Прочее, родители и учители, подайте ръка на пастиря в това му начинание! Помогнете му да нареди вашите деца под знамето на кръста, да им присади неговите вечни принципи и добродетели; да ги научи да обичат това знаме и дейно да ходят в светлината на неговите зари.

Сам пастирят това не може да постигне. Но вие сте длъж-

ни да му помотните. Ви трябва да му подадете ръка. Вие неможете да му откажете. Престъпление правите, ако му откажете.

Особено ти, християнко майко! Ти, която толкова пот и сълзи проливаш за отхранването на своите рожби. Застани редом с пастиря в неговия нов труден път и заедно с него, на пук на врага, организирай твоите рожби под ти-

хата сенка на благодатния покров църковен. Твоето сърдце повече чувствува, повече е близо до Христа.... А Той, ето Го, мил, предобър, стои и чука на твоето семейно огнище. Зове те на работа. Зове тебе с децата ти там... при Себе си под своя кръст. Чуващ, зове те!

Разберете, с нас е Бог!

Архим. Стефан Абаджиев.

Религия и възпитание.

Една от главните причини за слабото нравствено възпитание сред нашата младеж е променението на целта, която е поставена на нашето училищно образование и възпитание.

В закона за народната просвета, който е сега в сила, е казано, че целта на основното образование е да се даде на децата *всестранно развитие*. Такова едно схващане на възпитателната и образователна цел е чисто атеистично. То поставя в основата си изключително грижите само за телесните прояви, но не и за душевните способности на детето: умът, чувствата и волята.

Почти в всички закони и правилници на европейските държави, също и на Сев. американски съединени държави, целта на училищното образование е *религиозно-възпитателна*, както тя е била оформена от великия педагог *Йох. Хербарт*.

Тази цел е възприета от всички педагози и учители и тя се преследва от две столетия от всички културни народи. Само ние, бъл-

гарите, едва вкусили от плодовете на общата светска материална и духовна култура, бързо се стремим да си създаваме нови възпитателни цели и идеали, които съвършено не отговарят на нашите национални, исторически и духовни нужди и стремежи.

Понеже възпитанието е една строго определена и систематична работа, чрез която възпитателят се стреми да въздейства върху *детската душа*, а главно върху нейните прояви, които постепенно се пробуждат и развиват, — то може да се постигне само когато се постави това въздействие върху законите на *Психологията* и *Етиката*, които Хербарт е поставил в основата на своята наука за възпитанието — *Педагогиката*.

Етиката, като наука за нравствеността, изхожда пак от едно висше начало за доброто и злото, което в основата си не може да не постави началото на Единното Върховно Същество-Бога, Който за всичко промишлява. По такъв начин като разсъждава истинския възпитател, трябва да приеме, че

крайната цел на възпитанието не може да бъде друга, освен религиозно-нравствена, защото никой философ или педагог до сега не е можал да докаже, че е възможна нравственост, в основата на която да не бъде поставена *чистата религия* — *религиозното чувство*.

Нашите учители употребяват големи усилия да насаждат у децата известни морални навици, приложими в живота. Такива правила ние виждаме, че се предписват от училищните закони, за нарушението на които децата често биват жестоко наказвани, в училището, в домът или в обществото, — а в резултат пак виждаме днешните отрицателни и неморални страни в нашето училищно домашно и обществено възпитание.

Главната причина за това зло, ние намираме в това, че това възпитание, което сега се дава на нашите деца, е *възпитание без религия*, възпитание атеистично. С такова възпитание ние не можем да разкрием гжнките на детската душа и да узнаем нейните пориви и движения към доброто и възвишеното.

Възпитанието, в голема степен се гради върху *авторитета* на родителите и учителите пред децата, а авторитета предполага едно *доверие*, което почива върху *верата*, че всичко, което учат родителите и учителите, е нещо добро и съвършено, в което безусловно децата трябва да верват и да го изпълняват, за да достигнат желаното добро и търсеното щастие в живота си.

Ако премахнем този авторитет и това доверие между децата и техните родители и учители, — то ще видим да рухнат основите на целото възпитание.

Нека да се попитаме сега, какъв е авторитета на нашите учители пред техните ученици, когато виждат те, че целата учебно-възпитателна система е антирелигиозна; когато почти всеки урок в клас иде да подкопава у децата онова възвишено религиозно-нравствено чувство, което сам Творецът-Бог е вложил в детската душа! Може ли да се говори за възпитание и в онова семейство, дето е изгаснала всяка религия?

А нека да признаем горчивата истина, че днес за днес такова е положението на нашето училище и на нашето семейство.

Нашата народна Църква, в лицето на своите представители и ръководители е направила твърде много, за да се отклонят учащите се от този антирелигиозен и антиморален път на своето възпитание. Но, за големо съжаление, нейните усилия до сега сж срещали големо противодействие от държавната власт и от голема част на учителското съсловие, особено от основното.

При това положение на въпроса за постигане на религиозно-нравственото образование и възпитание на младежта ни — не остава друго средство, освен църковния пастир-свещеник да обрне своето внимание върху родителите и на тех да подаде ръка за спасяване на децата от моралната погибел, към която неминуемо ги води днешното училище.

Има ли по-добро училище от църквата и по-добър лом за възпитаване на децата от семейството? Има ли по-добри учители-възпитатели от родителите и свещениците? — Не!

Ето защо, ние намираме, че ако чрез съществуващите вече христия-

янско-православни братства се постигне едно сближение между църквата и семейството, — то първата крачка към целта е направена вече. А времето, което преживяваме ни налага да тръгнем смело и с сигурни крачки по този спасителен път за благо на своите деца и за общото благо на целия народ.

Утешителен и радостен е факта, че както между свещениците, така и между родителите и учителите — вече има доста ревностни и подготвени дейци, които с готовност биха могли да се предадат на една подобна работа. Но за първите

стъпки е необходима инициатива и организация.

Като изнасяме този въпрос в страниците на сп. „Християнка“, ние верваме, че ще се намерят достатъчно сили между отците и родителите, които да искажат своето мнение по него и да препоръчат рационални средства за постигането на религиозно-нравствената цел на възпитанието чрез ония средства, които може днес да днес да използва само църквата и семейството в лицето на своите дейни органи — свещениците и родителите. *Б. Н. Балкански.*

Св. Мария Магдалина.

(Из повестта за „Христа“)

Господ Исус бързаше да отиде в Иерусалим за празника на Пасхата.

Току що премина на другия брег на Иордан срещу Иерихон, неколцина от учениците Му, които поучаваха народа в околността, доведоха при Него една изпокъсана, боса жена...

Последната, като виде Спасителя, падна в нозете Му и, като ги прегръщаше, гръмко викаше:

— Господи!

Задавена от сълзи, тя не можеше да говори. Тя само гледаше в лицето Божествения Учител и с молба протегна към Него своите ръце.

Христос положи ръце върху главата ѝ и ласкаво каза:

— Жено! ти си Ме търсила?

Езикът на жената се развърза и тя проговори с голема скръб:

— Аз те търсих навсякъде, Господи Мой!.. Обходих всички градове, села и пустини... Като не Те намерих никъде, аз паднах в съмнение и отново отидох в пустинята и там се каях за греховете си, защото аз паднах и се оскверних!..

Като говореше това, тя се обливаше с сълзи. Симон, наричан Петър, бидейки бърз и пламенен, а при това и предполагайки, че тази жена е търсила Христа заради Неговата красота, — прекъсна я и се обърна към Учителя:

— Господи! кажи на тази жена да се махне... Тя е явна блудница, която се продава на идолопоклонците за пари.

Но Христос само въздъхна и с тъга отговори:

— Чувай, Симоне! нима ти забрави какво казах? Не здравите хора се нуждаят от лекар а болните; нейната душа е болна.

Като чу обвинението на Петра, а след това защитата на Спасителя, нещастната жена почна да се оправдава:

— В къщата на майка ми немаше нито парче хleb... Аз се скитах по скалите, само и само да забравя глада. Още като дете, аз помагах на рибарите, стига да ми дадеха малко хлеб... Когато порас-

нах и отидох в града, мъжете почнаха да хвалят моите коси и лице... Аз обичах, Господи, тия хвалби, без да зная, какво нещастие се крие зад тях... След това настана такава време, че аз имах всичко: и дрехи, и злато, и скъпоценности... освен щастие!..

Защото хората, които от по-рано знаех, избегваха ме, а майка ми, макар да немаше с какво да нахрани децата си, отрече се от мене...

Скърб овлада сърцето ми и аз често плачех, даже и в време на пировете!.. Най-послед, Ти, Господи, заговори с мене и аз тръгнах да Те търся, защото знаях, че Ти можеш да облекчиш моите страдания и отчаяние, с които аз не мога да се помиря!..

Развълнувана от собствените си думи, тя отново протегна своите почернели от горещите ветрове ръце, белотата и нежността на които привличаха устата на най-взискателните познавачи на жените и извика:

— Погледни, Господи! Това е последната дреха, която аз отнеох от вертепа на разврата и която ветърът изржа на парчета...

От тая минута аз ще живея с друг труд, само не ме отблъсвай от Себе си, Господи!

Трогнат от такава проява на вера и разкаяние, Христос издигна очи към небето и прошепна молитва, а след това, като се наведе над грешницата, сложи Своите ръце над нейните изсжхнали плещи и каза:

— Марийо! ти много си възлюбил и много ти се прощава! Иди си с мир, защото прощават се греховете ти!

Лицето на Мария просия, когато чу всепрощаващите думи не Спасителя. Тя Му се поклони в краката, смирено се дръпна настрана и вжрвеше подире Му, като се присъедини към учениците Му и към групата жени.

Това беше Мария Магдалина, некогашната красива и известна блудница. На другия ден тя повика двете си рабини и им яви, че ги пуща на свобода. Тя им даде всички свои пари и дрехи, а целата домашна обстановка, предметите на разкоша и домашните съдове продаде за пари, които раздаде на бедните, а след това отново отиде към Господа, оплаквана от своите благодарни свободни робини.

Два месеца за агитация.

С излизането на 2 и 3 книжка на „Християнка“ редакцията закъсне, защото не знаеше в колко екземпляри да печати книжките и чакаше резултата от 1-та книжка. Тази е 4-та книжка. Следната книжка ще излезе след два месеца.

Тия, обаче, два месеца трябва да бъдат месеци за силна агитация за записване абонати за сп. „Християнка“.

Както братството „Бел Кръст“, така и редакцията на „Християнка“ гледат на досегашните абонати не само като на едни абонати-читатели, но и като на едни ревностни агитатори и проповедници-мисионери на Словото Божие. Ето защо братството и редакцията се обръщат с гореща молба към всички досегашни свои абонати:

Добри християнки и християни! поставят си следната задача за предстоящите два месеца и твърдо и неуклонно я следвайте:

Всеки да запише най-малко по един нов абонат на „Християнка“. Между своите познати и роднини не е трудно човек да намери един абонат, стига малко да се потруди.

Братството и редакцията предварително благодарят на потрудилите се. Всеки абонат, благодарен от „Християнка“, сега на дело ще покаже това. На дело ще се види нашата ревност и голност за работа.

С голема вера в Бога очакваме, че нема да има абонат, който да не се потруди.

В следната книжка ще съобщим резултатите от агитацията:

Е. Ешенбах.

Една среща

Един хубав ден *високомерието* излезе на разходка. То носеше корона от сапунени мехури и те блестяха в великолепни краски под слънчевите лъчи. По пурпурната му одежда висеха множество позлатени стъклени висулки; нозете си бе обуло в обувки с извънредно високи токове и с тех вървеше тъй гордо, като дървен цар от некоя куклена комедия. Широко лице сияеше от самодоволство; червените му и дебели устни беха презрително свити; изпод полуотворените си клепачи то хвъргаше наоколо такива погледи, като че ли около него няма нищо, което би заслужавало труда да бъде погледнато.

Но насреща му се зададе едно същество, при чиято поява *високомерието* потрепера. Това същество немаше необикновен изглед. Ходът му беше смирен, държането му, движенията му беха непринудени. Лицето му беше красиво и

върху му се отражаваха благородна сериозност и дълбоко вътрешно спокойство.

— „Направи ми път!“ му извика *високомерието*.

— „С удоволствие“, отговори срещнатият и направи път.

При все това *високомерието* се почувствува обидено.

— „Ти се подсмиваш? Как се осмеляваш да се подсмиваш в мое присъствие?“, кипна *високомерието* и разгневено се нахвърля върху, оногова, който го беше обидил.

Той, обаче, не го отблъсна: не се помръдна дори, а стоеше спокойно и уверено. *Високомерието* обаче се сгромоляса на земята и всичките му сапунени мехури се спускаха и всичките му стъклени висулки се разтрошиха на парченца — то беше се сборичкало с *заслугата*.

Прев. А. Н-в.

Братствена песен

Християнки, християни,
В братство вси да се държим!
Над нещастни окаяни,
Над безпомощни да бдим!

*

Нека помним, че сирмаси,
Изоставени в светът,
В немощ борят се дома си
С болести, беди и смърт,

На един Отец сме чада;
Гости сме на този свят;
Нека всеки, който страда,
В нас да вижда мил свой брат.

*

Богу даваме във заем,
Ако бедния дарим,
Ако странен приласкаем,
Ако болен изцерим.

Свещ. Из. п. Михайлов.

Слова на верата

(Фридрих Шилер).

Думи три изричам — от сјрдце сж те;
за света велико имат те значене.
Тез слова велики пжлнат векове
и сж завещани на нас от рождене.
Всеки е обречен на печален край,
ако техний смисал в себе не питай.

*

Сжс *свободна воля* всеки е роден
и в живота има свято назначене.
Другиму робува, сам обезволён,
тоз, кому в сјрдцето вмжкне се сжмнене.
Свободен е този, който с цел живеј,
който с воля силна себе си владей.

*

Длжжен си да верваш — *в добродетелта*, —
Втората небесна щерка тжј я викат.
Напасти, неволи, непризнава тя;
В миг се отзовава, дето я повикат.
За да я постигнеш, много ум не ще:
Често тя живее и в просто дете.

*

Има Бог! Светà е волята Му вред.
Вжв живота тежжк вгнезди ли се тлене —
Бог Всемилостиви, без кжрви, без гнет,
любовта вжзражда в ново поколене.
О, не казвай: — „Туй сж глупави слова!“ —
Мждростта вседневна го казва това!

*

Три слова изричам: мждри слова са!
Нека надалеко те да се откликнат!
Че жестоко страда клетата душа,
ако тези думи в неа не проникнат.
Но, човек не гине, не бива лишен
от надежди, ако в тех е уверен.

Превел Р. С. Т.

Семейството у езичниците и християните.

„Ако природата ни беше позволила да бждем без жени, щехме да бждем отжрвани от твърде досадни сждружници“, казал сензоржт Метел Нумидий пред сжбрания народ. Тези думи показват неголемото значение, което се отдавало в Рим на жената. До сжщото заключение се дохожда, ако вземем пред вид и формите на брака у римляните. Тези форми сж били три: една чрез купуване жена, друга чрез тжржествено венчаване и трета чрез използване некая чужда жена. За пояснение на последната форма нека посочим един пример: знаменития оратор Хоруензий, сжперник и противник на Цицерона, искал да се сроди с Катона Млади. По немане какво друго, Катон му отстжпил за една година жена си и, след като му родила дете, пак си я прибрал.

Аналогични понятия се срещали и в Гжрция. Според законите на Ликура, старецжт, който има млада и хубава жена, требвало да я отстжпи на по-млади и по-силни, и гражданинжт, който искал да има деца, а пжк не щел да сключи брак, требвало да поиска от некого жената за временно ползуване.

„Има ли некой, с когото да говориш по-малко отколкото с жена си“? Тжй пита Сократ Критобула. „Никой, или поне твърде малцина“, отговаря ученикжт. Ако ставал мжжжт интимен с некая жена, то тя в никой случай не бивало да бжде законната му сжпруга; защото верността, която той изисквал от последната, като я дебнал на всека стжпка, не се считал обязан да я спазва спрямо нея.

При това у гжрците, освен в най-отдалечените времена, редко имало жени да останат вдовици; която жена се решавала на туй, била по-скоро презирана, а не сжжалявана; затова, имало особени храмове, кждето вдовиците отивали да молят боговете за втор брак.

При такива понятия за брака разводите били обикновено явление. Сам Август, който се грижел за увеличение на населението, като натоварил цензорите да блят да не се развеждат безбрачници, дал лош пример с оженването си за бременната от месеци Ливия, като я отнел от пжрвия ѝ мжж, Тиберий Нерон. Меценат, помощник на Августа, по думите на Сенека, се оженил хиляден пжт и всеки ден се развеждал с ненавиждащата го жена Теренция. Особено женско общество, сжстояще от тжй наречените хетерии, жени с леко поповедение, имало много деморализаторско влияние вжрху сжпругеския живот поради вржките с най-знатните мжже. От времето на Августа и конкубинатжт е минал под опека на джржавата и бил добре урегулиран. Бедният имал жалко сжществуване без цел, затова излагал децата си.

Християнското учение, естествено, накарало своите последователи да обжрнат големо внимание на семейните отношения. Още Исус подигнал много значението на децата, като ги посочил за гтови кандидати на царството Божие. Сжобразно с това, и християните вжзставали с негодувание против пометането и излагането на децата, което се считало равностилно на

убийството. Освен това, според старото римско право, бащата можел да убива децата, без да има пред кого да отговаря. Даже във времето на Августа е известен един подобен случай: нѣкой си Ериксон убил с тояга своя син. Християнството премахнало и тоя варварски обичай. В 315 година Константин с закон облекчавал майките сами да отхранват децата си, а не да ги излагат. Тези, които неметали доброволно, се изключвали за 10 години от църквата. При това брачните връзки почнали да получават църковна санкция. Действително, каква грамадна разлика между третата форма на римския брак, наречена *regnum*, и християнския възглед, който е въздигнал брака в таинство! От времето на Константина годежите се придружавали с доста църковни формалности, с което нещо се гарантирала всека една от двете страни.

Един път призната и гарантирана светостта на брака, получавали смъртен удар всички онези заведения на разврата, където езичниците си прекарвали времето и си разрушавали здравето. Мажжт можал да държи слугините си в конкубинат и да лишава децата им от наследство. Цицерон не порицавал посетителите на лупанарите (домове на търпимостта), а пак Като даже ги хвалел, заедно по тоя начин уж се осигурявала семейната нравственост! Християните най-много от тоя разврат се отвръждали. Още апостол Павел се опжчил против него в своето послание към коринтяните.

Езичниците, като знаели това, най-много си отмжжавали, с вкарване на християнските жени в лупанарите. Ето що казал един

езичник на една бивша грешница, но отпосле мъченица на християнството, Св. Афра: „Ти беше грешница, иди принеси жертва на боговете, християнския Бог не те признава, защото си недостойна за него“. Обаче, църквата зачеркнала от списъка на грешниците подобни завлечени жени в лупанарите и ги пренесла в онзи на мъчениците.

Всички извънбрачни връзки и отношения, християнството обявило за незаконни. По тоя повод Блажени Иероним говори: „Законите на цезарите сж по други от ония на Исуса Христа; това, което предписва Папиниян различава от онова, което учи апостол Павел; у езичниците отпускат юздите на безсрамието на мъжете, като се ограничават да ги осжждат само за насилие и прелюбодейство с свободни лица, но им позволяват да задоволяват своите страсти с робини или в лупанара; като че ли грехът не зависеше от волята на лицето, което греши, а от положението на лицето, с което сжгрешава! У нас, наопаки, каквото не е позволено на жените, не е позволено тоже и на мъжете“.

Григорий Ниски с право запитва, кой може да се мери с жената по благочестие, постоянство да понася, преданост. Действително, след като християнството поставило ореол на девството и огнело позора на вдовството, колко жени, проникнати от принципите на новата вера, сж се спуснали в полето на благотворителността и обогатили сжкровищницата на християнското милосердие! Мелания млада, римска матрона; която имала обширни имоти във всички части на римската империя, ги дала на църквите за бедните; сама тя се

посветила на служене на неща- стните, като ходела по разните провинции да ги търси, подпомага и утешава. Павла, от рода на Сципиона и Павла Емилия, вдовица на Токсоция, който произлизал от Юлиевици, и Фабиола, от рода на Фабиевици, подражавати нейния пример; те прибавили на репутацията на своите родове нова слава по-безобидна от оная на воените, от които произлизаха. В същото време княгиня Плацила посещавала

болниците, които заедно с сиропиталищата и странноприемниците почнали да никнат от IV век, и сама услужвала на болните. Императриците Пулхерия и Евдоксия в Цариград не по-малко се отличаваха по мекост и чистотта на нравите, отколкото по високите качества на своя интелект. Всичко това говори за големите преимущества, които семейния живот намерил в новата вера.

К. Стоянов.

Анкета сред учените.

Отношенията на учените към религията и християнството.

1. а) Видните учени не сж нерелигиозни и противници на християнството. б) От един два случая на учени безверници не може да се обобщава и твърди, че всички учени сж безверници. в) Да се твърди, че ръководителите на науката сж хора противорелигиозни, — това е глупост, дело на хора фанатици и умоповредени.

Обикновено демагозите и враговете на верата в своите речи и брошури, в своите разговори и вестници с най-голяма положителност твърдят, че всички именити съвременни учени, представители и ръководители на науката, сж хора неверващи, противници на религията и, в частност, на християнството.

В своите писма — отговори на анкетата, хората на науката уверяват тжкмо противното на горните твърдения на съвременните наши безбожници — демагози. Едни от учените смело и категорично заявяват, че не знаят *видни* учени, които да сж противници на християнството. Други заявяват, че, въз основа на един или два случая на нерелигиозни хора между учените, неможе да се обобщава и

твърди изобщо за всички учени, че сж неверници и противници на религията. Ако има такива между учените, в всеки случай, те сж малцинство. Такива има не малко и между хората от другите категории. Но както поради неколцина неверващи търговци или офицери не може да се прави заключение за верата изобщо на всички търговци и офицери, така и от неколцина безверници сред учените не може на се прави заключение за верата на целото учено съсловие. Нещо повече, в писмата-отговори на анкетата други учени пишат, че да се твърди, както тжй често у нас се прави от мнозина интеллигентни и полуинтелигентни, какво ръководителите на науката сж хора противорелигиозни, — това е

тлупост, дело на хора фанатици и умоповредени.

Но да се обжрнем към самите писма-отговори на учените.

Джон Макей, д-р по медицината, от 1897 г. ректор, а от 1894 г. професор по анатомия в университетския колеж в Денди; старши протектор по анатомия и доцент по ембриология в Глазговския университет; писал по въпросите из областта на морфологията и анатомията, отговорил:

„Аз съм напълно съгласен с мнението, изказано в вашето писмо от 19 текущи месец, че *нема действителен конфликт* между християнските истини и фактите на науката. Аз не съм срещал видни хора на науката, които да са нерелигиозни или даже враждебни на християнството“.

Г. Ламб, проф. по математика в Манчестерския университет от 1885 г., президент на математическата секция на Британската асоциация в 1904 год., президент на Лондонското математическо дружество, д-р на науките, д-р по правото, член на Английската академия, отговаря:

„Твърденията на противника ви, които вие посочвате, са свършени нелепи. Едва ли някой от учените с известна репутация ще се реши да ги поддържа. . . Много от най-великите учени са били религиозни в най-добър смисъл на тая дума. Аз не виждам основания за несъвместимост на науката и религията. Доколкото съм наблюдавал, никой от същинските учени не се отнася към нападите срещу религията иначе, освен с най-големо отвращение“.

Вилиям Бйорнсайд, професор по математика в Гринвич, президент на Лондонското математическо дру-

жество; получил медал за „изобилие, оригиналност и важност на привнесения от него вклад в математическите науки“; д-р по правото, д-р на науките, член на академията на науките, в отговора си пише:

„Твърдението, че първите представители на науката са нерелигиозни и враждебни на християнството е такова, че за да се поддържа изисква се твърде широко познание с учените. В моя кръг учени, сред които аз се движа, това твърдение не се оправдава“.

Томас Е. Тори, член на Английската академия на науките, професор по обща химия и директор на химическата лаборатория и пр., д-р на науките, правото и философията; автор на знаменити съчинения пише:

„Често ръководящите учени не са непременно иррелигиозни — това може да се докаже, като се посочи на покойния *лорд Келвин*, *сър Джордж Стокс*, д-р *Гладстон* и *Михаил Фарадел*. Списъкът може да бъде значително увеличен, като се включат много за сега живи представители на науката. . . От сношенията ми с ония учени, с които ми се е случвало да имам работа, аз съм изнесъл впечатление, че те не могат да бъдат зачислени към хората, които са чужди или враждебни на християнството“.

Д-р Вилиям Карутерс, член на няколко учени дружества, пише:

„Несъгласно е с истината да се казва, че уж първите учени са иррелигиозни. Сред учените, както и сред другите групи хора, случват се, разбира се, такива, които да се отказват от религията. Но твърде големото ми познание с учените ме е довело до убеждението, че

числото на иррелигиозните между тех се намира не в по-голема пропорция, отколкото сред другите групи“.

Д-р В. Г. Делинджер, член на академията на науките, известен микроскопис; в 1870 г. започнал ред изследвания, които се продължили цело десетолетие, над историята на живота на най-дребните заразотворни организми; има много отличия и докторски степени, пише:

„Ръководителите на науката сж честни хора, и когато се сжмняват, те направо заявяват за това. Но те не сж иррелигиозни и враждебни на християнството. Достатъчно е да се каже, че и сегашния президент на академията на науките, *лорд Келвин* и бившият президент, *сър Дж. Стокс* сж истински верващи, не говоря за десетици други учени. Има научни скептици. Но такива има и между всички сжслова. Погрешно е да се говори, че те се намират в големо количество между учените“.

Д-р А. М. Балис, физиолог, асистент на Лондонския университет, секретар на дружеството на физиолозите, автор на много учени трудове, пише:

„Опитът ме води към заключение, че, като общо правило, дейците на науката, в истински смисъл на думата, сж религиозни. Неколцина от учените може да сж антихристияни. Но, струва ми се, това техно отношение, в действителност, е насочено само против неоснователните претенции и произволи на католичеството в средните векове“.

Джордж С. Боулджер, професор по естествена история, пише:

„Вие сочите на лектора, който твърди, че уж видните учени сж

иррелигиозни или враждебни на християнството. Аз, преди всичко, ще забележа, че вашия автор не посочва определено ония „видни“ учени, от които аз бих могъл за мнозина да направя изключение в противоположен смисъл. Както в това твърдение, така и в самата постановка на вашия въпрос, основан на нея: „срещал ли сжм учени, които да сж иррелигиозни и враждебни на християнството?“ — аз виждам смесване на две различни теми. Аз сжм срещал много учени, и някои даже забележителни учени, дотолкова изцело да сж се предали на своите научни изследвания, че те справедливо биха наречени нерелигиозни. Но сжщо така знам такива хора и на други пжтища на живота, напр. в литературния свет или търговията“.

Проф. Ермунд Дж. Джемс, д-р по философията, ректор на университета в щата Илинойса, основател и 11 годишен председател на „Американската академия на политическите и социални науки“, основател и в продължение на 6 години председател на „Американското дружество за разпространение на университетско образование“; вице президент на „Американската асоциация за прогреса на науките“, автор на много научни трудове, пише:

„Мога да кажа, че не ми се е случвало да срещна учени нерелигиозни или враждебни на християнството. Аз сжм ректор на държавния университет, в който има до пет хиляди студенти и около петстотин члена учен и преподавателски персонал. В това учреждение ние не предявяваме никакви религиозни изисвания, нито към членовете на факултета, нито към студентите. Ние немаме и офици-

ални сведения за религиозното или нерелигиозното настроение на студентите или професорите. Но аз с пълна увереност мога да кажа, че по-големото число от членовете на факултета наедно сж членове на християнските църкви и че вземат дейно участие в разнообразната църковна работа“.

Знаменитият *В. Бойд Доукинс*, професор по Геология и Палеонтоология в Манчестер от 1879 г.; завеждащ геологическите изследвания в Англия, написал редица знаменити сччинения по Геология; член на много научни дружества, д-р на науките, по сжщия въпрос пише:

„Аз не зная нито един водач на науката — *Дарвина, Хекеля, Тиндала, Стокса, Лорд Калвина*, който да е иррелигиозен или не хри-

стиянин. Всички те признават, че поле на техната дейност е веществения свет и не се осмеляват догматически да се изказват за духовните предмети“.

А професор *Джеймс Хейки*, д-р по гражданското право, по геология и минералогия, почетен член на много учени дружества и автор на много литературни трудове, пише:

„Да се говори, че учените, които ръководят науката, сж иррелигиозни или че те сж враждебни на християнството, — това просто е невежествена глупост. Такова твърдение може да бъде направено само от некой *умолюбжркан бжбрица или ревностен фанатик*“.

Архим. *Ст. Абаджиев*.

ДОБРИТЕ РЕВНИТЕЛИ И РЕВНИТЕЛКИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА „ХРИСТИЯНКА“.

Редакцията на „Християнка“ и братството „Бел Кръст“ дължат особена благодарност на следните отци и сестри ревнителки, които се потрудиха да запишат абонати на списанието.

Протоиерей *Хр. Димитров* от Пловдив (с помощта на членките от братството) записал 120 абонати; свещ. *Марин Недков*, София (с помощта на членките от братството) записал 160 абонати; свещеник *Петжр Венков*, София, — 55; *Иоцо Ковачевски*, Кюстендил — 33; прот. *Т. Пенков*. Ст.-Загора — 49; *Дякон Дешо Попвасилев*, Шумен — 49; свещ. *Ив. п. Ангелов*. Костенец — 45; *Архимандрит Иринея*, Г.-Джумая, — 35; прот. *К. Н. Терзиев*, Русе — 32; прот. *П. Тулешков*, Тжрново — 33; свещ. *Липчев*, Кричим — 55; *Архим. Евлогий*, Вратца — 50; свещ. *Иван Антонов*, Луковит — 51; прот. *М. Апостолов* — 35; свещ. *х. п. Симеонов*, Пловдив — 64; свещ. *Н. Мандулов*, Пловдив — 50;

Освен тия ревнителки за записване абонатки се потрудиха и много сестри ревнителки в София, Враца и Плевен. Редакцията и братството апелират към всички други отци и ревностни християнки, да се потрудят да запишат и те колкото се може повече абонати. Следват имената и на другите ревнителки и ревнителки, които сж записали по-малко от 30 абонати.

На работа!

На 3 III т. г. нашата духовна майка ни съобщи, че предстои на повечето сестри да направят една мисионерска екскурзия из шумната София. Тия думи на майка беха за нас истинска изненада.

Ще отида в София на мисионерска екскурзия: да разпространявам духовна литература, да записвам абонати за „Християнка“, да сея „Божо семе“, както гласи нашият химн. Първи път в живота си на такава работа! О, каква радост беше за мене оня момент, когато узнах, че и аз ще бъда в числото на мисионерките! . . .

Но ще мога ли с мъжество да понеса всички мъчногии и обиди? Нема ли да падна духом? . . .

Един вътрешен глас ми отговаряше: „Това дело е велико. Ти ще принесеш голема полза чрез него. Понеси всичко, всичко понеси заради него. Попитай се: как би постъпил Христос на твое място? Как сж постъпвали първите християни?“ . . .

Вечерта, срещу деня на тръгването ни, нашата духовна майка ни събра в трапезарията и даде всички упътвания за предстоящата ни работа. На сутринта рано, след молитва, тръгнахме и с духовни песни стигнахме гарата. Това бе една малка, физически слаба, нищожна армия. Но тая слаба армия беше с такъв силен дух и с такава жажда за работа! . . . Ние пеехме химна на своето братство и от радост и щастие, че отиваме на работа, обливахме се в сълзи.

Всички сестри бехме разпределени между комисииите от сестри ревнителки. Мене се падна да обходя района на църквата „Св. Неделя“ заедно с четири ревнителки.

Първите два дни беха много тежки за мене. Много се стеснявах и при всека срещната грубост или друга неприятност сълзи избликваха в очите ми. Но гласят: „Как би сам Христос постъпил на мое място?“, ме окуражаваше. Аз се ободрявах и с радост продължавах св. дело.

На другия ден тръгнахме с други две сестри. Срещна ни един много богат човек. Предложихме му брошурите. Той се обърна и сърдито каза: „Всичко вече е изгубено, късно сте се сетили“. Замина. Продължихме си пътя от къща в къща. Ето ни пред квартирата на един лекар. Излиза сам той. Казваме му своята мисия. Той нервно взема тевтерия и хвърля пет лева. „Знам ги тия работи“ — каза и затваря вратата. Продължаваме пътя си. Ето ни в дома на една бедна вдовица. Като ни виде, тя от радост се просълзи. Покани ни да седнем и ни разпита за нашата задача. Даде 50 лв., — Сигур, последните нейни пари. „Блаженни сж вашите души, каза тя. Нека Бог ви помага всекога и на всекъде. Нека подкрепи това велико дело, за което сте се потрудили. Нека не вдига своята десница, особено от тебе, която си се обрекла и си посветила целия си живот на Христа Спасителя!“

Силни думи, трогателни сълзи! Целия ден лика на тая жена беше пред очите ми. Нейните думи звучаха в ушите ми и тѣй ме ободрявах, тѣй ме крепеха!

Другия ден, по пътя си, попаднахме у една позната г-жа на придружаващите ме сестри. Посветих я върху нашата задача. А тя сърдито, сърдито се обърна: „Св.

„Синод е толкова богат, че повече не може да бжде. И вие сте тръгнали да дирите нашата подкрепа. Нема нищо да дам“.

— Не допусхате ли, попитах я аз — да сте криво осведомени?

— Не, — отговори още по нервно тя. Попитайте когото искате, — всички ще ви кажат същото!

— В грешка сте. Нашата църква не е богата. Тя едвам може да издържа своите училища. . . Но вие, като членка на църквата, не считате ли себе си задължена да се отзовете в помощ на нейните благородни начинания?

— „О, не. Мене е все равно“. Ние излезохме. Госпожата беше жена на бивши министър. . .

На много места ходихме. Разно ни посрещаха. . . Пред нас, напр., е малка сгушена къща. Влизаме — хора бедни. Посрещат ни с радост и задушевност. Интересуват се от брошурите, които раздаваме, от списанието, за което записваме. интересуват се от задачите на братството ни, молят ни да постоим, да поприказваме и пр. Но — отпреде ни е някоя грамадна къща. Живее в нея такъв и такъв богаташ. Позвъним. След дълго чакане, излиза слугинята. — „Нема господарите тука“. Молим, предайте им тия брошури, — отговаряме ние. . . А горе, под тюленото перде, господарката наблюдава, и погледа на слугинята въпросително се влива в нея посока. Или позвъним. Излиза господин, добре облечен — самичкия ступанин на къщата — и казва:

— „Нема тук господаря“. Подаваме му от брошурите.

— „Знаем ги тия работи“ или: „Защо ми сж?“

— Молим прочетете ги, ние нищо не желаем от Вас повече. Само

ни направете тая милост, да ги прочетете — отговаряме ние.

Той сканфузено затваря вратата. Подвираме няколко брошури под вратата и си заминаваме. . .

Така, изобщо, се отнасяше към нашето дело софийската аристокрация. Тая аристокрация, която тжне в разкош, която пилее написто стотници и хиляди левове по вечеринки и разни суетни развлечения, бирарии и пр.

Вжрвия по пжтя и си мисля: с какъв идеал живее тя?

Един ден бех свободна. Отидох сама у една моя другарка — преди две години сжученичка. От вратата тя ме посрещна очудено и се нахвърля вжрху ми с куп вжпроси: „Какво е станало с тебе? Каква е тая форма? Кжде си. Какво си?“ Другарката ми следва по литература в университета. От година не беше си идвала в града и не беше чула за моето постжпване в Братството. Казах й накратко. Тя с тжнка ирония на устни ме изслуша. Влезохме в стаята ѝ. Още не седнала на стола, почна да ми говори: „Ти си нещастна. Оплаквайте. Осамотена и отхвърлена, ти си се заблудила и заробила. За кого? За некакъв си Бог, Когото ти наричаш твой годеник. Ветжр и мжгла. Фантазия! Ето моя Бог!“ . . . И моята другарка, двегодишна студентка в Софийския университет, с всички сериозност на умен човек, ми показа портрета на една дама. Тая дама била артистка на име Мими Балканска. „Това е моя Бог, — продължи студентката. Ще му служи, докато сжм жива. Даже, ако ми беше възможно, бих й станала слугиня, за да ѝ служа до гроба!“

Тия думи на другарката ми ме поразиха. Знаях я аз за девица

сериозна и умна. Тя беше една от примерните и образцови мои сжученички. А сега? Как тя се е изменила и по убеждение и по поведение! През всичкото време тя тжй кокетничеше пред мене, тжй се пулеше, така парадираше с маниери на най-недобрите жени, че... право да си кажа, мен ми стана жалко, много жалко за моята другарка. Загубена е тя в тоя... град. И кой е виноват за всичко това?

— Родителите, които сж я изпратили на наука в София и оставили без контрол по балове, вечеринки, театри, срещи, разходки... О, родители, родители, как губите вие, крехките души на своите деца!..

Завърнах се на квартирата. Домашните бежа залисани в работа. Сама сжм в стаята... В жгшла мжждука кандилще пред иконата.

И своята развжлнувана душа излех пред Христа в тиха и нежна

молитва за другарката си, за заблудата й, за кривия пжт, по който е тржгнала. Благодарих Го за оскжрбленията, които тя ми нанесе и радвах се, радвах се като малко дете за тия оскжрбления... и за ония—през досегашната ми екскурзия. И виде ми се, че капки кржв падаха от челото на Спасителя се повече и повече и оросяваха грешната земя.

Минаха се още няколко дни в екскурзия. Почнах да чувствавам силно влечение кжм Братството. Кога, кога ще свжршим и ще се вжрнем там, в тихата си келия, в малката цжрква?..

Да падна на колене, пред своя Божествен Избраник и на уединение да излея своята душа, да Му плача за тоя заблуден свет, за тоя... суетен град.

Сестра Олга.

Таинство кржщение.

Кржщението е вратата кжм благодатното Христово царство. Чрез потопяването в осветена вода в името на *Отца и Сина и Святаго Духа*, ветхия, плжтския човек се погребва и се явява нов духовен човек, нова твар в Христа.

Когато се кржщава дете, очистища се от пжрвородния грех, който е наследило от нашите прародители Адама и Ева. Ако се кржщава вжзрастен, с кржщението се очистища, заедно с пжрвородния, и всички сторени от него грехове.

Некой може да запита: ако пжрвородния грех е корена на всички грехове, и ако кржщението действително унищожава този корен, защо хората грешат и след кржщението?

Кржщението има сила. То прави човека нов, чист, невинен, но го оставя свободен. Адам и Ева били чисти, без грех, невинни, но могли да грешат и сжгрешили, защото Бог им дал пжлна свобода. Дал им заповед. Казал им последиците от нейното престжпване. Те се сжблазнили и сжгрешили. Тжй сж изложени на сжблазжн и кржстението и често престжпват Божиите заповеди. За пояснение на този вжпрос може да ни послужи притчата на Спасителя за пшеницата и плевелите. (Мат. 13 гл. 24—30).

Земледелецжт разработил земята. Очистил я старателно и посеял пшеница. Когато поникнала, работниците виждат плевели и се очудват. От где сж плевелите? Неприятел-

лят ги посел, когато работниците спяли. Чудно ли е, ако на подновената чиста душа злият наш враг, възползуван от нашето невнимание и сдържливост, сее лоши семена. Кръщението е заповедано от Самаго Иисуса Христа. Той казал на апостолите: „*Даде ми се всека власт на небето и земята. Идете и научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Святаго Духа*“. (Мат. 28 гл. 18—19 ст.) Оттогава апостолите и техните приемници започнали да проповедват и кръщават. На много места Спасителя изтъква значението на това таинство. (Ион. 3 гл. 5 ст., Мар. 16 гл. 16 ст. и др.). На каква възраст да се кръщава? Този въпрос възбужда големи спорове. Некои твърдят, че трябва да се кръщават възрастни. Нашата Църква допуска да се кръщават деца, родени от родители християни. Имаме ли основание за това? Иисус Христос не определил възраст за кръщаването. Възрастта значи не може да бъде пречка за кръщението.

На децата тежи първородния грях по думите на Иова (14 гл. 4 ст.): кой ще се роди чист от нечистия? В 25 гл. се говори: „как ще бъде чист роления от жена?“ Пророк Давид казва: „В беззаконие съм зачат и в грех ме роди майка ми? Ап. Павел твърди: „Всички сме под греха (Рим. 3, 9), всички сме сгрешили (23 ст.) Чрез един човек греха се яви на света, а заедно с греха и смъртта.“ С други думи, чрез първите човечи на всички човешки род се предал първородния грях.

И децата, следователно, носят първородния грях. И те по при-

рода сж „чада на гнева“ по думите на Ап. Павла (Ефес. 2 гл. 3 ст.). А кръщението омива първородния грях и от чадата на гнева прави синове Божи. В тази смисъл кръщението се нарича баня за възраждане, подновяване“. Спасителят ни избавил от греха по Своята милост чрез банята на възраждането и подновяването с силата на Св. Духа (Тита 3 гл. 5 ст.) и само този, който приеме банята на възраждането, т. е., кръщението, той може да се ползува от заслугите на кръстната Христова смърт. Това потвърждава и сам Христос с думите към Никодима: „Който не се роди от вода и дух, нема да влезе в царството Божие (Мар. 19). Това значи, че кръщението е необходимо за всекиго, който иска да бъде християнин.

Явява се друг въпрос. Може ли детето да приеме Божията сила — благодатта, която се дава чрез кръщението? В Св. Писание има много примери, които свидетелствуват, че и децата могат да приемат Божията сила. За Сампсона се казва, че той ще бъде посветен Богу още от утробата на майка си (Сжд. 13, 17). Ана пренесла сина си Самуила пред Господа още кога бил дете. Пророк Давид казва, че Бог вложил в него надеждата още от гърдите на майка му (Псал. 21, 10 ст.) Пророк Иеремия бил осветен и определен за пророк преди да излезе от утробата на майка си (Иерем. 1, 5). Децата, които още сучели, пеяли хвалебни песни на Иисуса, кога влизал в Иерусалим (Мат. 12 гл. 15 16 ст.). На Захария, бащата на Иоана, било казано, че син му ще се изгълни с Дух Светий още в утробата на майка си. Елисавета казва, че кога се срещнала с Пре-

света Дева Мария, младенца възиграл радостно в утробата ѝ (Лука 1. 44). Сам Спасителят намира децата способни да приемат Неговото царство. Оставете ги да дойдат при мене, защото на такива е царството Божие (Мар. 19 гл. 14 ст.). При друг случай казал: Който не стане като дете, нема да влезе в Моето царство. Божията благодат се приема от чистите, невинните, незлобивите. А кой е по чист от детето? Кой е по-невинен, по-незлобив от малкото дете? Безмислено е да се лишават от кръщение децата. Ако един, който е убивал, крад, ограбвал, сблбичал хората, е достоен да се кръсти и приеме благодатта, защо да не може да я приеме едно невинно, в нищо не сжгрешило дете, което носи само пжвородния грех?

И друг въпрос изпжква. За кръщението е потребна вера. „Който повярва, да се кръсти“, казал Христос. Детето не може да верва. Църквата е отредила кръстници или възприемници, които сж нещо като поржчители за малкото дете, което се кръщава. Как може друг да вярва за детето? Това смущава и сблбазнява мнозина. Но Св. Писание пояснява всички недоумения.

В вехтия завет човекжт, влизал в сжюз с Бога чрез обрезанието. Родителите били заджлжени да обрезава децата си на осмия ден. Още в осмия ден те свжрзвали децата си в сжюз с Бога. В новия завет обрезането се замени с кръщението. Нима в благодатното царство на Христа децата немаат право да влезат в сжюз с Бога, както вехтозаветните деца? По верата на родителите и възприемниците децата могат и трябва да се свжр-

жат с Бога чрез кръщението. В книгата Исход се говори че по вината на родителите се наказват децата до трети и четвжрти род (20 гл. 5 ст.). Ако вината на родителите има значение за децата, защо да нема значение верата? Ние знаем, че по верата на стотника Исус изцери слугата му. По верата на Хананейката изцери джщеря ѝ. Разслабения беше изцерен по верата на четирмата, които пробиха покрива и го спуснаха. По верата и молитвата на Иаира, Исус възкреси джщеря му. Защо по верата на възприемника и родителите да не може да се кръсти детето? С вера евреите преминаха Червеното море заедно с децата си, които не могли да верват, но по верата на родителите си бежа пренесени. Тжй и кръщението на децата в Христа става по вярата на родителите и възприемниците.

Само по себе си се разбира, че възприемниците трябва да бдят над своя кръщелник и да направляват неговия духовен живот.

Те сж станали и поржчители и ще отговарят пред Бога, ако изоставят своето духовно чадо. Възприемници е имало още в I век. За тех се споменава в Апостолските правила. За тех говори Дионисий Ареопагит, Тертулиан и др.

Пред самото кръщение става наричането на името. Некои неправилно сметат, че това е кръщението. Християните винаги трябва да турят християнски имена на своите деца. Имена на святии, а не разни модерни и изкривени, като Ленин, Троцки, Рени и др. чужди. Католиците и протестантите турят на децата си по много имена. Джщерята на един испански крад имала 92 имена. След наричане името, става отричанието от злото, дявола

и сжединяването с Христа. Помазване се детето с елей. Това се практикувало още в апостолските времена. Дионисий Ареопагит, който бил ученик на апостола Павла, пише, че сам епископа благославял елея за кржщаемите.

В апостолските правила е казано „най-напред помажи с елей, после кржсти с вода и запечати с миро“. Св. Василий Великий казва: „Предадено е от апостолите да благославяме водата за кржщение и елея за помазване. Помазването с елей е знак за помириенето, което става с Бога, както в времето на Ноя маслиновото клонче беше знак, че Бог се примирил с хората и прекратил потопа. Помазания младенец се потопява трикратно в водата „в името на Отца и Сина и Святаго Духа“. Това е най-важната съществена част в таинството. За това при бжрзи случаи се извжршва само потопяването.

Като се извади из водата, детето се облича в бела дреха — знак на чистота: телесна и душевна, и се

пее цжрковната песен: „Дай ми светло облекло, многомилостивий Христе Боже наш, Който си се облекал с светлината, като с риза!“

Колко величествен е тоя момент! Колко много говори той на верващата душа! А колко равнодушни сме ние в това време! Как небрежно се отнасяме. Вместо с благоговение да слушаме многосжджржателната молитва и да гледаме знаменитите действия, които стават пред нас, ние водим разговори, или критикуваме подаржка на кржстника и пр.

Нека си спомним, че и ние некога сме обличани с бела дреха, и ние сме били чисти, невинни. А що сме сега? Не е ли опятнена, зацапана белата чиста дреха с множество наши грехове? Да си спомним и от джното на душата си да се обжрнем към Господа с думите:

Виждам Твоя украсен палат, Спасителю, но немам дреха, за да влезам в него. Просвети дрехата на моята душа Ти, Който даваш светлината и ме спаси!“ От *Генадий*.

Педагогически беседи.

III.

Фактори на възпитанието.

Влиянията, на които е подложено детето, или условията, от които зависи неговото развитие, се наричат от педагозите „фак-

тори на възпитанието“. Такива фактори има много. Некои от тях действуват върху детето *съзнателно*, а други — *несъзнателно или механически*. Към първите спадат семейството, училището, цжрковната, личността на възпита-

теля и пр. Условиата, които действуват несжзнателно при развитието на детето сж: природата, обществената среда, наследствеността, особения характер на детето и пр.

Всички тези фактори сж важни при възпитанието и не трябва да подценяваме влиянието нито на един от тех. Майката трябва да ти има винаги пред вид и според силите си, да отстранява и, парализира онези от тех, които указват отрицателно влияние на детето и да поддържа и усилва тези, които имат благотворно влияние върху него. Но, преди, всичко тя трябва да познава добре природата на своето дете и всичко да нагажда според тая природа. Да се действува винаги сжобразно с природата на възпитаника — това е първото и най-важно педагогическо правило. Ето защо необходимо е старателно да се наблюдава и изучава детето, като за тая цел се джржи и особен дневник. Това най-добре може да направи майката и тя трябва да отдели повече време за тая своя първа длжност. Нема по-големо престжпление за една майка от това, да не се интересува от своето дете и го остави на сжмнителните грижи на разни слугини и гувернантки.

Най-опасен от факторите е наследствеността, но и той може да се овладее и победи. Родителите най-добре знаят какви наклонности и привички сж предадени на детето с неговото раждане. Ако майката се постарее да отстрани условиата, които благоприятствуват развитието на лошите и даде възможност на добрите да се проявят, то с течение на времето първите ще угаснат и изчезнат, а вторите

ще завладеят напълно детската природа. Защото по наследство не се предават с необходимост и фатално пороци и способности, а само предразположения към тех, които предразположения могат да се развият или не, в зависимост от условиата, при които ще поставим детето.

Влиянието на обществената среда е твърде силно и може да бъде и положително и отрицателно. Известно е какво казва в това отношение народната мъдрост. „С каквжто се сжбереш, такжв ще и да станеш“. „Кажи ми с кого дружиш, и аз ще ти кажа какжв си“. Да се запази детето от влиянията на другарската среда, като се джржи постоянно в кжщи, това не е за предпочитане. Без дружбата на своите връстници в детето не ще могат да се развият много ценни качества и то би станало с време саможиво и даже егоистично по своите наклонности. По-добре е да не се лишава то от влиянието на средата, но майката да бди зорко и, щом забележи отрицателни прояви, да се намеси бжрзо и енергично, като не се спира и пред строгите мерки. Липсата на надзор в това отношение е сжздала много малолетни престжпници и е погубила бждещето на много деца.

Влиянието на природата като фактор при възпитанието е общеизвестно и нема да се спираме върху него. Щастливи сж онези деца, които прекарват първите години на своя живот в непосредствен контакт с природата и нейното благотворно влияние.

Факторите, които действуват сжзнателно, зависят напълно от човека и ако те имат отрицателно влияние, причината е или нехай-

ството на човека, или неговата зла воля. Да вземем, например, семейството. От родителите зависи напълно да създадат в семейството атмосфера на мир, спокойствие и задушевност, при която в душата на детето да поникнат като цветя само добродетели и нито един бурен между тях. От тях също зависи да отровят семейната атмосфера с раздори и умраза тжй, че в нежното сърце на детето да пуснат веднага корени най-лошите пороци. Колко може да направи тук майката с своята кротост и любов! И ако тя наистина обича децата си, трябва да пожертвува своя еготицизм и да не позволи никога детето да види сцена на раздор в семейството.

Училището като фактор има главно за задача да даде познания, нуждни в практическия живот, но то не може и не трябва да забравя и възпитанието на детето. Един добър учител знае много добре, че той не е само преподавател, но и възпитател. Училището, обаче, не би могло нищо да направи без съдействието на семейството. Майката, която е пратила детето си в училището, трябва често да се интересува, какво става с него там, като се среща с учителите и беседва с тях върху мерките, които се взимат или трябва да се вземат по отношение характера и развитието на детето. Скръбно впечатление прави факта, че днес родители и учители се срещат само тогава, когато работата е дошла вече до крайност — изключването или пропадането на ученика. Двата фактори семейството и училището трябва да си подпомагат един на друг и взаимно да се допълват, за да не би единият да руши това, което дру-

гият гради и обратно. Това се признава от всички, но малцина сж онези, които го прилагат на практика.

Има един важен фактор на възпитанието, на който днес не се обръща достатъчно внимание. Това е църквата. Като изхождаме от целта, която поставихме на възпитанието (създаване на нравствено-религиозен характер), трябва да признаем, че този фактор е от големо значение. И наистина, училището дава онова, което е нужно да направи детето един бжлащ полезен член на обществото, но църквата е, която апелира към неговата личност като човек изобщо и нема съмнение, че второто е от много по-висше естество. Всички вече днес признават, че умът е безсилен да разреши всички световни загадки и че верата се явява като абсолютно необходимата за човешката душа. Какво би направил този, в когото съмнението е убило верата и той се отчуждил от църквата, ако големи нещастия едно след друго се трунат върху главата му? За верующия в такива случаи има един изход. Уморен от бурите на живота, той ще потърси *дома Господен* и там, като в тихо пристанище, застанал сам срещу лицето на своя Творец, ще намери успокоение и ще почерпи сили, за да започне отново борбата с негодите и нещастията. Това религиозно чувство на успокоение е една реална сила, която може да извърши чудеса с човешкия характер и много грешат онези модерни възпитатели, които я пренебрегват.

Те не познават добре човешката природа и сжзнателно извършват едно престъпление.

Ето защо майката, която желае доброто на своето дете, трябва да възпита в него още в началото едно искрено и дълбоко религиозно чувство. Тя трябва редовно да го води с себе си да слуша божествените литургии и да извършва с него всички тайнства.

След време, когато умът почне бързо да се развива, съзнанието, може би, ще се появи, но ако религиозното чувство е здраво вкорепено на младини, кризата ще бъде кратка и безвредна, защото, както казва един учен, „малко наука ни отдалечава от религията, а много наука отново ни приближава към нея“.

И по отношение на този фактор майката може да направи много нещо. Защото, нека го кажем най-после, най-важният и най-силният фактор на възпитанието е личността на майката. Ако успее да по-

знае и завладее сърцето на своето дете (а кой друг би могъл да направи това?), тя ще може да подчини и направлява влиянието на всичките други фактори, съзнателни и несъзнателни. Една достойна и авторитетна майка, подготвена за своята възпитателска работа, може да направи от детето си каквото пожелае, или най-малко детето ще стане такова, каквато е тя. Занемари ли тя този свой дълг и предостави ли детето си на другите влияния, само случаят може да го избави от вътрешна гибел. Майката никога не трябва да забравя това и особено майката-християнка трябва да се пази от този тежък грях спрямо своите деца.

Идущия път ще поговорим за телесното възпитание на детето.

И-ов,

НАШИЯ ПЕЧАТ ЗА ЖЕНАТА.

Жената и алкохолизма.

„Жената, туй не е сжщността на живота, а нещо повече, тя е неговия аромат“, казва Шнидлер. И ние, жените, сме призвани да произведем ревизия в делата на мъжа. Жената трябва да отклони мъжа от лошия път, да се мъчи да унищожи неговите пороци и навици. Тя не трябва да се свени да разшири своя замах на действие и да вложи своите пресни сили в обновяване на нацията. За да

се достигне това, жената трябва да има в себе си съзнанието за високо човешко достоинство. Да се бори с премахването на най-големите злини, които се отразяват крайно зловредно върху здравето и върху материалното благосъстояние на широките народни маси. А тези злини са много, но най-голямото зло, последиците от което се понасят най-чувствително от жената е, алкохола. Затова тя трябва да застане в първите ре-

дове на борбата. Каква велика роля в този случай се пада на жената? За да изпълни, обаче, тази своя задача, всяка жена преди всичко сама трябва да се проникне от своето велико предназначение. На нея предстои една върховна мисия, а именно нравственото и духовно обновление на човечеството. Тя трябва с смела и упорита работа да начертае новия път, над който няма да закъснее да огрее очаквания ден. Тя трябва да се вгледа в дълбочината на душата си и сама ще намери там сила и безкрайно чисти чувства, които ще я накарат да възври по този път. А това е и трябва да бъде основата в дейтелността на всяка жена. Жената е не само същество, което влияе на мъжа, но в повечето случаи тя е единствения смисъл на живота. Ако не беше жената, кой щеше да даде живота на мъжа — живота — най-висшето благо. И жената трябва да се бори против своя неприятел алкоола, защото той в по-големата част е такъв и на мъжа. Но само тя е най-силния водител на тая борба. Жената трябва да издигне своя мощен глас, да докаже на мъжа, че това не е зло само за него, но е зло за семейството, за обществото. Какво здраво поколение може да се създаде, щом мъжа е пияница?

Каква другарка ще е за него жената, когато, щом го види в такава състояние, трябва да бяга. Жената е истинска другарка само на онзи мъж, който заедно с нея възстане против тези злини, тя е вярна съюзница и в борбата за съществуване и единствена съпътница за завладяването на вярното и справедливото в живота.

Такъв мъж, който се е цял вмирисал на вино, и който погубва сам

живота си, незаслужава никакво внимание, защото той не е човек, щом не съзнава своя длъг. Защото, ти преди всичко си създаден, за да живееш. Най-големия фактор за нравственото падение на децата е бащата. Ако той пие, то този порок ще се предаде и на тях. Щом като той не се грижи за семейството си и пропилява парите си за спиртни питиета, какво искате да станат неговите деца? Когато мъжа по цели нощи и дни не излиза от кръжмата, децата му се възползват от това обстоятелство и намират удобен момент да си поживеят. Те ще подражават на своя баща, ще пият, ще ленуват. И защо е всичко това?

Защо се впускат в пиянство, вленост, които разрушават най-голямото, най-ценното богатство — семейството — защо изгубват неговия надзор, лишават го от чистота, морална подкрепа и го удавят в мизерия? Защо разрушават една светиня? Днес майката вместо милувка и сладка дума от мъжа си, среща грубост, раздраженост и неспокойствие. Она чисти от печал радости, с които жената възнаграждаваше своя съпруг, днес не се ценят, защото страстта към виното е завладяла целото съществуване. Днес семейството се руши, защото изчезна милувката на живота. Мжете трябва да почитат жената, да тжрсят в нея она сила, която ще удвои тяхната, онава вдъхновение, което ще засили тяхните духовни качества, интелект, морал. Нека не се тжрси в жената само носител на радости и целебен балсам на тжгите, но и вдъхновение на принципи и опити за подобрене на социалната неправда.

Оставете жената свободна да влезе в ролята си. *В. Стоянова.*

ДОМАКИНСКИ ИЗВЕСТИЯ.

Месечни стопански наставления.

През м. август. 1. В кщи и наоколо. Довършва се вършдбата по ниските места. Насипване житата в хамбаря. Правене (градене) сламата или плевата на купи или стоваряне в плевните. Към края на месеца припокриват се слзмените здания с нова слама, като най-добра за тази цел е ржжена слама. Разбъркване и прехвърляне на нозите жита в хамбарите. Приготовление семена за есенни посеви: чистенето им още през време на вършенето, добро изсушване, прекарване през триори — дърмни и пр. и най-последно, ако има главня, да се потопи в разтвор от син камак. Почва се сушене на овозия. **2. У овозията градина.** Продължава се летното околиране с спяща пшпа. Сжкратяване и чистене на дивите леторасли, които растят под облагородената клонка и джнера на држвчетата. Обиране окапалите червиви плодове и унищожението им. Наторяване всичките овозии джрвета, като се изкопава около корена на всеки држвче, насипва се торжт и се закрива с пржстт. Най-добро наторяване през този месец става с течен тор. **3. При зеленчука и разсадниците.** Сега се сеят зеленчуци за късно на есен и ранна пролет. На първо място сега трябва да се посе-

салата, репички, спанак, магданос и др. за пролет. По зелето, ако се появи бжлхата, да се лекува, като се напржсква. По картофите може да се появи переноспора (мана), в такъв случай да се пржска с разтвор от син камак и вар както лозята. През месеца узряват много от семената, за това трябва да се сжбират особено от дините (лебеници), пжпеша, краставици, тикви и пр. Изкубване (изваждане) на лука, сплита се и се суши. Сега се променя пржстта на саксиите, а по благородните и зимни цветя се изваждат от лехите и се гуждат в саксии за зимжс за прозорците. За да имаме зюмбюли цжфнали по Коледа ч Нова година, трябва сега да ги насадим в саксии и да ги джржим до края на м. септември, заровени в песжк в избата. Не трябва да се забравя поливането. Сега се размножават карамфили, ягоди и др. чрез корени. **4. При пчеларницата.** Още в началото на месеца се прекратява роеването. Продължава се изцеждането на меда с центрофугата. Тжртеите се избиват и килийките им се изрезват. Слабите кошери се сжединяват ако пчеларството е в разборни кошери, или се убиват — ако е в старите кошерища, защото не ще могат си сжбра достатжчно хра-

на за зимуване. 5. *В лозето и избата.* Трета копан на лозята, прехвърляне и укъртане на леторастите. Трето пръскане с разтвор от син камък и вар. Гдето лозовите пръчки растат буйно, та правят голяма сенка на гроздето, листовете да се откъснат, за да могат слънчевите лъчи да го достигнат. Също тъй да се вързват и подпират претрупаните гизи с много грозде. При този случай се отрезват и яловите пръчки, за да не захаяват разтителните сокове. Ако неждде би се появила болеста „Плесен“, лозята да се ржят с сера (тукюрт). 6. *На нивите.* През тоя месец се довършва жътвата. Орат се странищата и угарите за есенни посеви. До края на август трябва да се посее рапицата. Сега се берат ленът и конопът (гржсти) и се топят в вода. Оскубване на боба (фасуля) и прекарването му дома. Предпоследно или последно окосяване на изкуствените ливади. Изораване на старите ливади от детелина и люцерна. Косене втори път естествените ливади. Наводняване на естествените ливади. 7. *При птиците.* През месеца кокошките престават да клопат или съвсем рядко. Под разклопалите се кокошки не се турят яйца защото малките не могат се изучува през зимата. Ако през месеца ваялят джидове, кокошките започват да носят. Августните яйца сж найдобри за сжхраняване за през зимата. Селските кокошки, през този годишен период, се хранят с жрна от харманите, обаче, градските и онези, които сж затворени, трябва да се хранят с 6 части ячемик и 1 час овес, като се притурят брашно от месо и кости. В водата, както на кокошките така, и за гжските се поставят рждясали пирони.

8. *В гората.* Прашене и плевене бурените из разсадниците. Сечене шума и правене листници за зимна храна на добитъка и овците. Продължава се реголването за есенни посеви. Гжстостоящите фиданки в разсадниците към края на месеца могат да се расаждат. Сжбират се сухарлиците из горите за гориво. Всичко в разсадниците се праши, плевни и полива. Унищожаване на вредителните насекоми.

През месец септемврий. 1. *В дома.* Септемврий е месеца, през който домакинът вижда по-ясно положението и края от летошния си труд и пот. Наградата в различни форми, или е вече в хамбарите или лък е на полето, та чака да се прибере. За това и през тоя месец — твърде малко време може да се тжрси почивка. Трбва да се приготвят жигни семена за посев, които непременно да се очистат на триор от кжжл, фий и др. като се незабравя, че „каквото се сее, такова ще се жгне“. Семето трябва да се натопаи пред сеидба и в разтвор от син камък, или още по добре „Дюпюев сжстав“, за предпазване от главня. Тютюните се дообират, нижат и сушат. Конопите (гржстите) и ленът, изкиснали и изсжхнали, се преработват („мжнжт“) или се спастрюват на сухо, за по нататжшна работа. Сега се бержт и сушат сливите и др. плодове. Сега се прави туршия. Сега се варят домати и компоти. Сега се спастрюват яйца за зимска. Сега се подсирва и налага сиренето. Сега се точи ювка и се приготвя зимовище. 2. *На нивите, ливадите и пасищата.* Вжршидбата трябва да е привършена и в нивите да се продължават есенни сеидби. Кукурузите, тиквите и су-

гарните фасули се берат. Ваят се картофите и, или се спастрюват или продават. Стжрнищата се прерават и есената оран продължава. Коси се отава и люцерна, който я има. Който нема, да взема мерки за насеването ѝ. Гдето има вжмжозост, ливадите и пасбищата да се напояват (поливат). 3. *Около добитжка*. Впрегатния добитжк добре да се храни, чеше и гледа, за да може добре да оре и вози. Овците още се доят; но през този месец „прегарят“, а с туй заедно и бачиите се прекратяват. 4. *В лозето*. За да узрее добре гроздето, до него трябва да допират слжичеви лжчи. За тая цел лозето се поджжршва, особено буйно растящите гижи, гроздето на които ще трябва да се подпира. Обичай е останал след Кржстов-ден да почва общ гроздобер, без да се гледа дали гроздето е узрело. Тоя обичай е лош и добре би било да се бере само когато гроздето е узрело. 5. *В градините, около овошките и цветята*. В градините трябва да се довжршат работите по прибиране узрелите плодове и семена, както от зеленчуците, тжй и от цветята. Проджлжава се сеяне спанак, салата и др. Сжщо и есеняк — чеснов, както и червен лук за пролет. Около цветята се привжршва всичко недовжршено от миналия месец. От овошките се сжбират и спастрят узрелите пло-

дове. Чистят се стеблата от мжх и лишей. Довжршва се наторяването овошките в джнера, с разтвор от прегорел, зрел тор и вода — както се каза за август. Употребяват се и искусствени торове, — костено или рогово брашно. Приготвят се — ако има време — лежи за нови посеви, овошни семена и за есенно разсаждане фиданки. 6: *При пчелите*. Каквото е дало пчеларството, било в разборни, било в стари кошери — до сега трябва да е на яве. Или пчеларжт има вече мед, или пжк нема и затова ще трябва да се грижи за добро презимуване пчелите си. За що годe медозбор дават още надежда отавите и лозята. При туй пчеларжт да не забравя, че осите през тоя месец много налитат, особено на старите кошери, през прелките на които много лесно си пробиват пжт и ги опустошават. 7. *В горите*. Всичко, що не е свжршено през миналии месец, през тоя трябва да се свжрши. Сечение материал за гориво и строеж. Плевение разсадниците от бурени. Подкастриювание држвчетата в бранищата. Гдето в горите има жжлжд, да се пушат свинете. От него те се гоят по-добре отколкото от царевичата (кукуруза). В горите се поправят и пжтищата за лесно зимно прекарване джрва. Сжщо сега е време да се поправят и междуселски пжтища, мостове и бродове.

Бележки.

Общо пение в всички братства. Пението е един от най-важните фактори в живота на братствата. На първо място — църковното пение и на второ — вн-църковно — на духовни, религиозни песни. Ако беседите в братството сж нужни за изучаване на верата, ако благотворителността, милосърдието, смиренито и пр. сж нуждни за упражнение в христ. добродетели, пението е оная сила, която ще животвори братствения живот. Но за да бжде църковното пение напълно полезно, трябва да е подбрано и еднакво за всички братства, тжй че всеки член, в което братство и да отиде, при богослужение, да се чувствува като у дома си. Представете си една Божествена Литургия, извършена при некой общ събор на всички братства в България, при която всички присъстващи пеят едни и сжщ мелодии!

За тая цел в Св. Синод заседава комисия, която да избере най-прости и добри мотиви на църковни песни, да ги хармонизира и представи на одобрение от Св. Синод. Така одобрените мотиви ще се отпечатат за ръководство на братствата.

Сжс сжщата цел редакцията на „Християнка“ се е нагърбила и сжставяне на религиозни стихо-

творения и мотиви за тех, които биха послужили за духовни концерти и домашно пение.

Духовни екскурзии на сестрите от „Белия Кръст“. След екскурзията в столицата, сестрите предприеха ред екскурзии: в Вратца, Плевен, Фердинанд, Кюстендил, Дупница. На всекжде сж били радушно посрещнати от местните свещеници, братства и сестри ревнителки. С техно сждействие те сж разпространили с хиляди брошури от „Вера и Живот“ записали сж абонати за „Християнка“, джржали сж беседи по значението на Християнските братства и за задачите на „Белия Кръст“. Сжбрали сж и помощи за своя фонд. Джлжат хиляди благодарности на всички, които им сж сждействували.

„Белия кръст“ на работа в влаковете. Пжтувайки за Вратца, после за Плевен, Фердинанд, Кюстендил, Радомир, Дупница, Рила и обратно, сестрите разпространявали из влакостовете „Вера и Живот“. Запитвани, по колко ги продават, те сж отговарали: „Не ги продаваме, а даром ги даваме, който, обаче, желае, може да даде помощ за отпечатване на нови брошури“. Тая работа на сестрите е била посрещната твжрде добре. Имало е хора, които сж давали по 20-40 лв.

ПОЩА.

От Русе Радка Ст. Попова ни пише:

Втия тжржествени дни, когато целият християнски мир се радва, изпращам Ви моите сжрдечни поздрави и благопожелания за успеха на „Белия Кржст“, който вие с Божията помощ устройхте. Бог, Всесилният Господ, да Ви помогне да сжберете добри сестри и успеете в това добро дело. Бог да е с Вас!

Поздравлявам Ви с хубавото и тжмно на време излезло сп. „Християнка“! Аз сжм уверена, че за напред то ще бжде любимо четиво на всека добра християнка.

Помжчих се да сжбера по-вечко абонати.

Поздравете, моля, Ви всички Ваши сестри, като им предадете моите благопожелания и желание да ги видят и посетят. Сжщо моля Ви поздравете добрата майка Теодосия.

От с. Мжглиж свещ. В. М. Кацаров ни пише:

Изпращам Ви сумата от (40) лев. за годишен абонамент на списанието Ви „Християнка“, като пожелавам на всичките му сжтрудници, здравие, живот, тжрпене и постоянство в новозаченатото Ви благотворително дело, което да продължава много години и плодовите му да даждт стократни плодове, от които да се нахранят всички истински християни и християнки, и да бжде най-мощната сила против нравствената поквара, завистта, омразата, злобата и лошото отмжщение. Дано вжзтжржествува християнската любов, чрез която всичко се постига с помощта на тжрпението.

Презвитера П. П. Михайлова от с. Николаевка ни пише:

Тук приложено изпращам на почитаемата редакция на сп. „Християнка“ списък на абонатки за „Християнка“, като моля да се изпращат всичките броеве на посочените от мен сестри, които гладуват и искат да се нахранят с духовна храна от това единично духовно списание за нашите християнки.

Мил поздрав на сестрите от „Белия Кржст“.

Книгопис.

Как да отглеждаме детето.
Лекции за майки, акушерки, фелдшери и студенти по медицина от Д-р Ив. Малеев, лекар по детски болести в София. Доставка се от администрацията на „Библиотека медицина за народа“, София, ул. Раковска № 99, цена 20 лв.

Позволявам си да препоржчам тази хубава и полезна книга на читателките на „Християнка“, понеже в нея се изнасят в най-леко-разбираема форма редица ценни медицински и хигиенически познания, полезни за всички майки.

Книгата се разделя на две части.

1. Лекции вжрху бозайничетата обхваща грижи около родилното легло; развитие на бозайничето; майчиното млеко; естественото хранене; отбиване и хранене през втората година; плачжт на бозайничето; диариите и най-после — за различните детски болести.

Лекции вжрху по-големите деца обхваща: детската стая, игрите и живота на децата; бронхитите и каляването; шарките и различните болести; социални боледувания; училището и половото откровение; домашна аптека и кухня.

Струва ми се, че нема защо да се спирам по-подробно вжрху сждържанието на тази ценна книга. Казаното достатжчно свидетелствува, че тя дава всестранни познания по всички вжпроси, засегащи хигиената и доброто отглеждане на детето.

Юлия Петрова.

ПРОДЪЛЖАВА СЕ ПОДПИСКАТА НА
СП. „ХРИСТИЯНКА“.

Редакцията на сп. ХРИСТИЯНКА има за задача да поднася всеки месец на християнското семейство най-отбрано, увлекателно и разнообразно четиво. ХРИСТИЯНКА ще поднася материали, засягащи всички животрептящи въпроси на верата и духовната култура вобщо. Ще бъдат застъпени: християнското изкуство (живопис, поезия, белетристика и пр.); популярен преглед на съвремените философски учения; из живота на християнката в миналото; религиозно-нравствени и догматически материали; вести и бележки из живота на Християнската Църква у нас и в чужбина; домакински вести; църковни и духовни песни; религиозни мисли; библейски задачи и пр.

Всичко ще се изнася в популярна форма, за да бъде достъпно на по-широк кръг читатели.

Годишен абонамент (за 10 книжки) 40 лв. в предплата. Абонаментът може да се заплати и на два пъти.

Който запише 6 абонати предплатени, получава даром едно течение.

Всички, които получавате „Християнка“, постаарайте се да запишете нови абонати.

Цена 4 лева.

ИЗДАВА БЕЛИЯ КРЪСТ НА БЪЛГ. ПРАВОСЛ. ЦЪРКВА,
УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ.

ВСИЧКИ МАТЕРИАЛИ СЕ ИЗПРАЩАТ ДО РЕДАКЦИЯТА
НА СП „ХРИСТИЯНКА“ — СОФИЯ. СВ. СИНОД.

Печатница „Добруджа“ — Ул. „Раковски“ № 123. — София.